KRYTERIA OCENIANIA ODPOWIEDZI
Próbna Matura z OPERONEM

Wiedza o społeczeństwie
Poziom rozszerzony

Listopad 2019

W niniejszym schemacie oceniania zadań otwartych są prezentowane przykładowe poprawne odpowiedzi. W tego typu zadaniach należy również uznać odpowiedzi ucznia, jeśli są inaczej sformułowane, ale ich sens jest zgodny z podanym schematem, oraz inne poprawne odpowiedzi w nim nieprzewidziane.

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
1.	Nazwa teorii – umowa społeczna (kontraktualna). Nazwa epoki – oświecenie. **Schemat punktowania** 2 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi (nazwy teorii i epoki) 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi (nazwy teorii lub epoki) 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
2.	Konsekwencją przyjęcia Deklaracji Bolońskiej jest podział studiów na trzy stopnie: – studia pierwszego stopnia (licencjackie) – studia drugiego stopnia (magisterskie) – studia trzeciego stopnia (doktoranckie) **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
3.	1. P 2. F 3. F **Schemat punktowania** 1 pkt – wskazanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
4.	4.1. C **Schemat punktowania** 1 pkt – zaznaczenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
	4.2. Grupa społeczna: bezrobotni. Przykład wyjaśnienia: W tym czasie [2013–2018] w Polsce spadło bezrobocie [z ok. 14 do ok. 7%, dlatego z 44 do 13% zmniejszył się odsetek respondentów, którzy uważali, że ta grupa znajduje się w najgorszej sytuacji]. **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi i jej wyjaśnienie 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
5.	5.1. Rozstrzygnięcie: Tak, kartka pocztowa mogła być elementem kampanii „za" [przyznaniem kobietom praw wyborczych]. Przykład uzasadnienia: Na rysunku widać dwie kobiety i siedmiu mężczyzn, którzy zmierzają do lokalu wyborczego. Napis głosi, że gdyby przyznać kobietom prawa wyborcze, to i tak wyborców-mężczyzn będzie więcej niż wyborców-kobiet [7 do 2]. Zatem [w domyśle] mężczyźni nie muszą się niczego obawiać, przyznając kobietom takie prawa. **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi: rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
	5.2. ruch sufrażystek / sufrażystki **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
6.	– integracja – A – segregacja (separacja) – B – asymilacja – D **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
7.	7.1. TVN24 – A – informacje, publicystyka RMF – B – stacja radiowa WP – C – portal internetowy Onet – D – ogólnotematyczna **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
	7.2. Przykład wyjaśnienia: Rysunek satyryczny trafnie przedstawia sytuację rynku mediów w Polsce. Wśród sześciu mediów o największej liczbie cytatów lub przywołań w przekazach prasowych, radiowych i telewizyjnych w 2018 roku są dwa portale internetowe [Wirtualna Polska i Onet] cytowane 45 tysięcy razy (na rysunku pokazane jako olbrzymi medialny tygrys) i tylko jedno medium drukowane [dziennik „Rzeczpospolita"] cytowane 24 tysiące razy (na rysunku pokazane jako mały i chudy człowieczek). **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
	7.3. – telewizja publiczna [TVP1, TVP2, TVP3, TVP Polonia, TVP Kultura, TVP Info, TVP Historia, TVP Rozrywka, TVP HD, TVP Seriale, TVP Sport, TVP ABC, Belsat TV] – radio publiczne [Polskie Radio Program I, II, III, Polskie Radio 24, Polskie Radio Poland, Czwórka Polskie Radio, Polskie Radio Chopin, Polskie Radio Dzieciom] **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
8.	np.: – zmniejszenie opłacalności produkcji – upadek przedsiębiorstw – niskie stopy procentowe, prowadzące do nieopłacalności depozytów – problemy banków komercyjnych – brak kapitału do udzielania kredytów **Schemat punktowania:** 2 pkt – podanie dwóch poprawnych skutków 1 pkt – podanie jednego poprawnego skutku 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
9.	Prawo krwi: 14 [pkt 1], 16 Prawo ziemi: 14 [pkt 2], 15 **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
10.	Nazwa teorii: [teoria] podboju [i przemocy] Imię i nazwisko twórcy teorii: Ludwik Gumplowicz **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
11.	A. Idee: indywidualizm / egalitaryzm / sprawiedliwość społeczna B. Doktryny: państwo opiekuńcze / państwo minimalne / interwencjonizm państwowy C. Program: wydłużenie urlopu macierzyńskiego do 24 tygodni / podniesienie od najbliższego roku zasiłku dla bezrobotnych o 30 procent / prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych w ciągu 3 lat **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
12.	12.1. – zniesienie cenzusu płci – zniesienie cenzusu majątkowego – obniżenie cenzusu wieku **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
	12.2. Zastąpienie [w 1953 r.] formuły d'Hondta formułą Sainte-Laguë. **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
13.	1. wielopartyjny 2. dwupartyjny **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
14.	Przykłady wyjaśnienia: – Słaby wynik CDU/CSU uniemożliwiający powołanie większościowej koalicji z FDP. – Niepowodzenie projektu szerokiej „koalicji jamajskiej" (CDU/CSU z FDP i Związkiem 90/Zielonymi). – Najgorszy od lat wynik SPD, której do stworzenia wiekszościowej koalicji nie wystarczyłoby nawet porozumienie z dwoma możliwymi sojusznikami: Związkiem 90/Zielonymi i FDP. **Schemat punktowania** 2 pkt – podanie dwóch poprawnych przyczyn 1 pkt – podanie jednej poprawnej przyczyny 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
15.	Państwo 1. Włochy [Republika Włoska], Sergio Mattarella, D Państwo 2. Rosja [Federacja Rosyjska], Władimir Putin, A Państwo 3. Francja [Republika Francuska], Emmanuel Macron, C **Schemat punktowania** 2 pkt – uzupełnienie poprawnie trzech wersów tabeli 1 pkt – uzupełnienie poprawnie dwóch wersów tabeli 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
16.	16.1. – oddolne / odgórne – wiążące / niewiążące – lokalne / ogólnokrajowe – fakultatywne / obligatoryjne – ustawodawcze / problemowe **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
	16.2. Rozstrzygnięcie: Rola suwerena w procesie uchwalenia nowej konstytucji według Konstytucji RP z 1997 roku jest mniejsza. Przykład uzasadnienia: – Konstytucja RP z 1997 roku nie przewiduje konieczności przeprowadzenia referendum, w którym Naród przyjąłby nową konstytucję (takie referendum mogłoby się odbyć, ale tylko w przypadku zmian w rozdziałach I, II i IX Konstytucji RP). W tzw. małej konstytucji z 1992 roku takie referendum musiało się odbyć [art. 1. ust. 1., art. 9. ust. 1. i 11. ust. 1.]. – Konstytucja RP z 1997 roku nie przewiduje konstytucyjnej inicjatywy ludowej, a tzw. mała konstytucja przewiduje taką inicjatywę [art. 2a 1. ust. 1.]. **Schemat punktowania** 2 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi: rozstrzygnięcia z uzasadnieniem 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi: rozstrzygnięcia bez uzasadnienia 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
17.	Rozstrzygnięcie – fragment C Przykład uzasadnienia: – Aby Prezydent RP mógł przekazać ustawę Sejmowi z umotywowanym wnioskiem o ponowne rozpatrzenie, musi ją najpierw otrzymać od Marszałka Sejmu. – Marszałek Sejmu przekazuje uchwaloną ustawę Prezydentowi RP dopiero po jej uchwaleniu przez Sejm i przyjęciu przez Senat. – Wystąpienie przez Prezydenta RP z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego zamyka mu drogę do prezydenckiego weta. **Schemat punktowania** 2 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi: rozstrzygnięcia z uzasadnieniem 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi: rozstrzygnięcia bez uzasadnienia 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
18.	A. Proponuje [przedstawia] [Prezydentowi RP] skład Rady Ministrów. B. Prezydent Rzeczypospolitej [Prezydent RP] C. Przedstawia [Sejmowi] program działania Rady Ministrów / [wygłasza *exposé*] z wnioskiem o udzielenie jej wotum zaufania. D. Sejm **Schemat punktowania** 2 pkt – podanie czterech poprawnych odpowiedzi 1 pkt – podanie dwóch albo trzech poprawnych odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
19.	A – wojewoda **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
20.	A. Prezydent Rzeczypospolitej [Prezydent RP] B. Sejm RP C. Zgromadzenie Ogólne Sędziów Trybunału Konstytucyjnego **Schemat punktowania** 2 pkt – podanie trzech poprawnych odpowiedzi 1 pkt – podanie dwóch poprawnych odpowiedzi 0 pkt – jedna poprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

<table>
<tr><th>Numer zadania</th><th>Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów</th><th>Liczba punktów</th></tr>
<tr><td>21.</td><td>oskarżyciel posiłkowy [uboczny]
Schemat punktowania
1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi</td><td>0–1</td></tr>
<tr><td>22.</td><td>1. F
2. P
3. F
Schemat punktowania
1 pkt – wskazanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi</td><td>0–1</td></tr>
<tr><td rowspan="2">23.</td><td>23.1.
Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna [Korea Północna]
Schemat punktowania
1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi</td><td>0–1</td></tr>
<tr><td>23.2.
Nazwa państwa: Libia
Przykład wyjaśnienia: Zmiana [z 35 na 4 pozycję w rankingu] wynika z obalenia w 2011 r. dyktatury [płk. Muammara] Kadafiego [„arabska wiosna ludów"] i destabilizacji w państwie.
Schemat punktowania
1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi: nazwy państwa z wyjaśnieniem
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi</td><td>0–1</td></tr>
<tr><td>24.</td><td>
<table>
<tr><th>Państwo</th><th>UE</th><th>NATO</th><th>Grupa Wyszehradzka</th><th>Inicjatywa Środkowoeuropejska</th><th>Rada Państw Morza Bałtyckiego</th><th>Numer na mapie</th></tr>
<tr><td>Czechy [Słowacja]</td><td>TAK</td><td>tak</td><td>tak</td><td>tak</td><td>nie</td><td>2 [3]</td></tr>
<tr><td>Litwa</td><td>tak</td><td>TAK</td><td>nie</td><td>NIE</td><td>tak</td><td>6</td></tr>
<tr><td>Rosja</td><td>nie</td><td>nie</td><td>nie</td><td>nie</td><td>TAK</td><td>7</td></tr>
<tr><td>Białoruś</td><td>nie</td><td>nie</td><td>NIE</td><td>TAK</td><td>nie</td><td>5</td></tr>
</table>
Schemat punktowania
2 pkt – poprawne uzupełnienie czterech wersów tabeli
1 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch albo trzech wersów tabeli
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi</td><td>0–2</td></tr>
<tr><td>25.</td><td>A. Talibowie – Afganistan – 6
B. Boko Haram – Nigeria – 5
C. Al-Shabaab [Asz-Szabab] – Somalia – 3
Schemat punktowania
3 pkt – poprawne uzupełnienie trzech wersów tabeli
2 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch wersów tabeli
1 pkt – poprawne uzupełnienie jednego wersu tabeli
0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi</td><td>0–3</td></tr>
</table>

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
26.	26.1. Tunezja **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
	26.2. Unia Europejska [Organizacja ds. Zakazu Broni Chemicznej, Międzynarodowa Kampania na rzecz Zniesienia Broni Nuklearnej] **Schemat punktowania** 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
27.	27.1. D **Schemat punktowania** 1 pkt – zaznaczenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
	27.2. Rozstrzygnięcie: Nie znajduje potwierdzenia. Przykład uzasadnienia: Autor tekstu twierdzi, że obecnie mamy i będziemy mieli trzy równoważące się supermocarstwa, które nazywa Wielką Trójką (USA, Chiny, Unia Europejska). Z wykresu wynika natomiast, że największe wydatki na zbrojenia ponoszą – i będą nadal ponosiły – USA (w 2045 r. – 1335 mld USD), Chiny (1270 mld USD) i Indie (654 mld USD). Łączne wydatki trzech najsilniejszych państw Unii Europejskiej (Wlk. Brytanii, Francji i Niemiec) wyniosą jedynie 268 mld USD, czyli mniej niż Indii (654 mld USD) i Rosji (295 mld USD). **Schemat punktowania** 2 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi: rozstrzygnięcia z uzasadnieniem 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi: rozstrzygnięcia bez uzasadnienia 0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów		Liczba punktów
28.	**Temat 1.** **Wyjaśnij, w jaki sposób Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 roku przewiduje realizację zasad: suwerenności narodu, przedstawicielstwa, trójpodziału władz oraz pluralizmu politycznego.**		
	Poziom III – WARTOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający w pełni wyjaśnił, na czym polega zasada suwerenności narodu, przedstawicielstwa, trójpodziału władz i pluralizmu politycznego oraz w jaki sposób polska konstytucja przewiduje realizację tych zasad. 1) Zasada suwerenności narodu: – wyjaśnia pojęcie – np. jako nieograniczoną moc stanowienia i egzekwowania prawa, – wyjaśnia, w jaki sposób polska konstytucja przewiduje realizację zasady suwerenności narodu: naród sprawuje władzę bezpośrednio (referenda ogólnopolskie i lokalne, obywatelska inicjatywa ustawodawcza i referendalna, recall) i przez swoich przedstawicieli (w skali kraju i lokalnie*). 2) Zasada przedstawicielstwa: – wyjaśnia pojęcie – np. jako prawo do sprawowania władzy poprzez wybieranych w okresowych wolnych wyborach przedstawicieli (reprezentantów), – wyjaśnia, w jaki sposób polska konstytucja przewiduje realizację zasady przedstawicielstwa w skali ogólnokrajowej i lokalnej: udział obywateli (czynne i bierne prawo wyborcze) w wyborach Prezydenta RP, posłów, senatorów, organów samorządów terytorialnych (bezpośrednie wybory rad gmin, powiatów i sejmików województw oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast; pośrednie wybory starostów i marszałków województw). 3) Zasada trójpodziału władz: – wyjaśnia pojęcie – np. jako instytucjonalne i personalne oddzielenie władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej, które są niezależne od siebie i równoważne (powstrzymują się i kontrolują wzajemnie) zgodnie z koncepcją Karola Monteskiusza, – wyjaśnia, w jaki sposób polska konstytucja przewiduje realizację zasady trójpodziału władz: powołanie odrębnych organów władzy ustawodawczej (Sejm i Senat), wykonawczej (Prezydent RP i Rada Ministrów) oraz sądowniczej (sądy i trybunały), w których równoczesne zasiadanie przez tę samą osobę nie jest możliwe (za wyjątkiem łączenia funkcji posła/senatora i członka rządu). 4) Zasada pluralizmu politycznego: – wyjaśnia pojęcie – np. jako gwarancję swobody zrzeszania się i głoszenia różnorodnych poglądów oraz istnienie organizacji reprezentujących różne grupy społeczne i nurty ideowe, które konkurują ze sobą w walce o wpływy i władzę zgodnie z prawem konstytucyjnym i zwyczajowym,	POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający nie popełnił żadnego błędu merytorycznego. SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził poprawną selekcję i hierarchizację informacji (nie zamieścił w pracy fragmentów niezwiązanych z tematem). JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w pełni spójny, harmonijny i logiczny.	0–12

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów		Liczba punktów
	– wyjaśnia, w jaki sposób polska konstytucja przewiduje realizację zasady pluralizmu politycznego: gwarantuje wolność tworzenia i działania partii politycznych (stowarzyszeń i ruchów obywatelskich) w celu wpływania w demokratyczny sposób na politykę państwa; zakazane jest jednak istnienie partii politycznych odwołujących się do totalitaryzmu (nazizmu, faszyzmu i komunizmu), a także tych, które dopuszczają nienawiść rasową, narodowościową i stosowanie przemocy. **5) Zdający wykorzystał znajomość i rozumienie różnych aspektów danego problemu do jego opisu w szerszym kontekście interpretacyjnym, wykazał się znajomością licznych pojęć związanych z tematem.** ***Zdający powinien podać przykłady.**		
	Poziom II – WARTOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający: – w pełni scharakteryzował trzy istotne aspekty zagadnienia (spośród zagadnień 1–4 wskazanych dla poziomu III) lub – w pełni scharakteryzował dwa istotne aspekty zagadnienia i częściowo scharakteryzował dwa istotne aspekty zagadnienia (spośród zagadnień 1–4 wskazanych dla poziomu III). 5) Zdający wykorzystał znajomość i rozumienie wybranych aspektów analizowanego tematu; wykazał się znajomością wybranych pojęć związanych z tematem.	POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił jeden lub dwa błędy merytoryczne. SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził niekonsekwentną selekcję informacji i ich hierarchizację (umieścił w pracy nieliczne fragmenty niezwiązane z tematem). JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód nie w pełni uporządkowany.	0–8
	Poziom I – WARTOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający: – w pełni scharakteryzował jeden istotny aspekt oraz częściowo scharakteryzował jeden istotny aspekt zagadnienia (spośród zagadnień 1–4 wskazanych dla poziomu III) lub – częściowo scharakteryzował trzy istotne aspekty zagadnienia (spośród zagadnień 1–4 wskazanych dla poziomu III). 5) Zdający wykazał się znajomością jedynie nielicznych pojęć związanych z tematem.	POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił trzy lub cztery błędy merytoryczne. SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził w niewystarczającym stopniu selekcję informacji i ich hierarchizację (napisał pracę, której znaczną część stanowią fragmenty niezwiązane z tematem). JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w sposób chaotyczny i nielogiczny.	0–4
	Zdający nie zrozumiał tematu – nie wypełnił wymagań dla poziomu I. 5) Zdający nie wykazał się znajomością pojęć związanych z tematem.	POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił co najmniej pięć błędów merytorycznych. SELEKCJA INFORMACJI Ponad połowę pracy stanowią fragmenty niezwiązane z tematem. JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Wywód jest niekomunikatywny. Przy pracy o wartości merytorycznej 0 pkt, nie przyznaje się punktów za pozostałe elementy.	0

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów		Liczba punktów
	Egzaminator, klasyfikując wartość merytoryczną pracy na jeden z trzech poziomów (I–III), może ocenić ją wyłącznie na 12, 8 lub 4 punkty. Ostateczna liczba punktów uzyskanych przez zdającego jest zależna także od poziomu realizacji trzech pozostałych kryteriów, tj. poprawności merytorycznej, selekcji informacji oraz języka, stylu i kompozycji pracy. Za zrealizowanie danego kryterium na poziomie wyższym / niższym od poziomu wartości merytorycznej pracy, zdający uzyskuje jeden punkt więcej / mniej. Egzaminator może także ocenić pracę na 0 punktów*. *Źródło: Centralna Komisja Egzaminacyjna.		
	Temat 2. Przedstaw działania podejmowane w XXI wieku przez organizacje pozarządowe na rzecz ochrony czterech praw i wolności człowieka I generacji. Oceń skuteczność tych działań wobec państw rządzonych przez autorytarne władze.		
	Poziom III – WARTOŚĆ MERYTORYCZNA 1) Zdający wyjaśnił pojęcie I generacji praw i wolności człowieka: – określił czas i okoliczności ukształtowania się tych praw i wolności, – podał przykłady takich praw i wolności. 2) Zdający w pełni przedstawił działania podejmowane w XXI wieku przez co najmniej dwie organizacje pozarządowe (np. Amnesty International, Open Doors, Freedom House, Reporterzy bez Granic) na rzecz ochrony: – wolności człowieka należących do I generacji na przykładzie co najmniej dwóch wolności (np. słowa, wyznania, sumienia, swobody przemieszczania się, wolności od tortur, zgromadzeń, zrzeszania się). 3) Zdający w pełni przedstawił działania podejmowane w XXI wieku przez co najmniej dwie (mogą być te same, co w pkt 2) organizacje pozarządowe (np. Amnesty International, Open Doors, Freedom House, Reporterzy bez Granic) na rzecz ochrony: – praw człowieka należących do I generacji na przykładzie co najmniej dwóch praw (np. wybierania, bycia wybieranym, sprawiedliwego sądu, rzetelnej informacji). 4) Zdający ocenił skuteczność tych działań wobec dwóch państw rządzonych przez autorytarne władze (np. Białorusi, krajów islamskich, KRLD): – napisał, że są (mniej lub bardziej) skuteczne i podał przykład takich działań, albo – napisał, że są (mniej lub bardziej) nieskuteczne i podał przykład takich działań*. 5) Zdający wykorzystał znajomość i rozumienie różnych aspektów danego problemu do jego opisu w szerszym kontekście interpretacyjnym, wykazał się znajomością licznych pojęć związanych z tematem. *Przykłady mogą być szczegółowe (działania wobec konkretnych osób, np. dysydentów) albo ogólne (działania wobec całych społeczeństw).	POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający nie popełnił żadnego błędu merytorycznego. SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził poprawną selekcję i hierarchizację informacji (nie zamieścił w pracy fragmentów niezwiązanych z tematem). JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w pełni spójny, harmonijny i logiczny.	0–12

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów		Liczba punktów
	Poziom II – WARTOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający: – w pełni scharakteryzował trzy istotne aspekty zagadnienia (spośród zagadnień 1–4 wskazanych dla poziomu III) lub – w pełni scharakteryzował dwa istotne aspekty zagadnienia i częściowo scharakteryzował dwa istotne aspekty zagadnienia (spośród zagadnień 1–4 wskazanych dla poziomu III). 5) Zdający wykorzystał znajomość i rozumienie wybranych aspektów analizowanego tematu; wykazał się znajomością wybranych pojęć związanych z tematem.	POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił jeden lub dwa błędy merytoryczne. SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził niekonsekwentną selekcję informacji i ich hierarchizację (umieścił w pracy nieliczne fragmenty niezwiązane z tematem). JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód nie w pełni uporządkowany.	0–8
	Poziom I – WARTOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający: – w pełni scharakteryzował jeden istotny aspekt oraz częściowo scharakteryzował jeden istotny aspekt zagadnienia (spośród zagadnień 1–4 wskazanych dla poziomu III) lub – częściowo scharakteryzował trzy istotne aspekty zagadnienia (spośród zagadnień 1–4 wskazanych dla poziomu III). 5) Zdający wykazał się znajomością jedynie nielicznych pojęć związanych z tematem.	POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił trzy lub cztery błędy merytoryczne. SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził w niewystarczającym stopniu selekcję informacji i ich hierarchizację (napisał pracę, której znaczną część stanowią fragmenty niezwiązane z tematem). JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w sposób chaotyczny i nielogiczny.	0–4
	Zdający nie zrozumiał tematu – nie wypełnił wymagań dla poziomu I. 5) Zdający nie wykazał się znajomością pojęć związanych z tematem.	POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił co najmniej pięć błędów merytorycznych. SELEKCJA INFORMACJI Ponad połowę pracy stanowią fragmenty niezwiązane z tematem. JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Wywód jest niekomunikatywny. Przy pracy o wartości merytorycznej 0 pkt, nie przyznaje się punktów za pozostałe elementy.	0
	Egzaminator, klasyfikując wartość merytoryczną pracy na jeden z trzech poziomów (I–III), może ocenić ją wyłącznie na 12, 8 lub 4 punkty. Ostateczna liczba punktów uzyskanych przez zdającego jest zależna także od poziomu realizacji trzech pozostałych kryteriów, tj. poprawności merytorycznej, selekcji informacji oraz języka, stylu i kompozycji pracy. Za zrealizowanie danego kryterium na poziomie wyższym / niższym od poziomu wartości merytorycznej pracy, zdający uzyskuje jeden punkt więcej / mniej. Egzaminator może także ocenić pracę na 0 punktów*. * Źródło: Centralna Komisja Egzaminacyjna.		

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów		Liczba punktów
	Temat 3. Uwzględniając politykę obronną Rzeczypospolitej Polskiej, stosunki z sąsiadami, relacje z Unią Europejską oraz USA, scharakteryzuj sytuację międzynarodową Polski pod kątem jej bezpieczeństwa.		
	Poziom III – WARTOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający w pełni scharakteryzował sytuację międzynarodową Polski pod kątem jej bezpieczeństwa, uwzględniając: 1) politykę obronną Rzeczypospolitej Polskiej, np.: – utrzymywanie armii zdolnej do skutecznej obrony terytorium Polski i stałe jej unowocześnianie, – doskonalenie zdolności operacyjnej i bojowej żołnierzy, – wspieranie i udział polskich wojsk w inicjatywach i misjach pokojowych w ramach ONZ, – realizacja zadań w ramach NATO (np. ochrona przestrzeni powietrznej krajów nadbałtyckich, udział w zagranicznych misjach bojowych i szkoleniowych, walka z terroryzmem), – współpraca sił zbrojnych z podmiotami pozamilitarnymi (np. w przemyśle, na uczelniach wyższych i instytutach badawczych); 2) stosunki z sąsiadami, np.: – umacnianie współpracy państw (gospodarczej, militarnej) w ramach organizacji międzynarodowych, np. UE, Grupy Wyszehradzkiej, Trójkąta Weimarskiego, Inicjatywy Środkowoeuropejskiej, – współpraca z Ukrainą i utrzymywanie dobrych stosunków z państwami Europy Wschodniej; 3) relacje z Unią Europejską, np.: – budowanie solidarnej, konkurencyjnej i bezpiecznej Europy (np. działania przeciwko budowie i wykorzystywaniu gazociągu Nord Stream II i jego odnogi OPAL), – rozwijanie zdolności UE w zakresie środków i zasobów zwiększających bezpieczeństwo (np. operacje pokojowe w byłej Jugosławii i Kongo, wspieranie powołania Europejskich Sił Szybkiego Reagowania, utworzenie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, zwalczanie nielegalnej imigracji w związku z kryzysem migracyjnym), – troska o poszanowanie polskich interesów przez członków UE; 4) relacje z USA np.: – wspieranie amerykańskich działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa Europy (zwłaszcza Środkowo-Wschodniej) oraz innych regionów świata (np. tworzenie baz amerykańskich w Polsce, rozmowy na temat zainstalowania na terytorium Polski amerykańskiego systemu obrony antyrakietowej, zwiększenie liczebności amerykańskich żołnierzy w Polsce), – współpraca gospodarcza i militarna z USA (dywersyfikacja źródeł dostaw gazu ziemnego, tworzenie baz amerykańskich w Polsce), **– zakupy nowoczesnego sprzętu bojowego dla polskiej armii.**	POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający nie popełnił żadnego błędu merytorycznego. SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził poprawną selekcję i hierarchizację informacji (nie zamieścił w pracy fragmentów niezwiązanych z tematem). JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w pełni spójny, harmonijny i logiczny.	0–12

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów		Liczba punktów
	5) Zdający wykorzystał znajomość i rozumienie różnych aspektów danego problemu do jego opisu w szerszym kontekście interpretacyjnym, wykazał się znajomością licznych pojęć związanych z tematem.		
	Poziom II – WARTOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający: – w pełni scharakteryzował trzy istotne aspekty zagadnienia (spośród zagadnień 1–4 wskazanych dla poziomu III) lub – w pełni scharakteryzował dwa istotne aspekty zagadnienia i częściowo scharakteryzował dwa istotne aspekty zagadnienia (spośród zagadnień 1–4 wskazanych dla poziomu III). 5) Zdający wykorzystał znajomość i rozumienie wybranych aspektów analizowanego tematu; wykazał się znajomością wybranych pojęć związanych z tematem.	POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił jeden lub dwa błędy merytoryczne. SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził niekonsekwentną selekcję informacji i ich hierarchizację (umieścił w pracy nieliczne fragmenty niezwiązane z tematem). JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód nie w pełni uporządkowany.	0–8
	Poziom I – WARTOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający: – w pełni scharakteryzował jeden istotny aspekt oraz częściowo scharakteryzował jeden istotny aspekt zagadnienia (spośród zagadnień 1–4 wskazanych dla poziomu III) lub – częściowo scharakteryzował trzy istotne aspekty zagadnienia (spośród zagadnień 1–4 wskazanych dla poziomu III). 5) Zdający wykazał się znajomością jedynie nielicznych pojęć związanych z tematem.	POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił trzy lub cztery błędy merytoryczne. SELEKCJA INFORMACJI Zdający przeprowadził w niewystarczającym stopniu selekcję informacji i ich hierarchizację (napisał pracę, której znaczną część stanowią fragmenty niezwiązane z tematem). JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Zdający zaprezentował wywód w sposób chaotyczny i nielogiczny.	0–4
	Zdający nie zrozumiał tematu – nie wypełnił wymagań dla poziomu I. 5) Zdający nie wykazał się znajomością pojęć związanych z tematem.	POPRAWNOŚĆ MERYTORYCZNA Zdający popełnił co najmniej pięć błędów merytorycznych. SELEKCJA INFORMACJI Ponad połowę pracy stanowią fragmenty niezwiązane z tematem. JĘZYK, STYL I KOMPOZYCJA Wywód jest niekomunikatywny. Przy pracy o wartości merytorycznej 0 pkt, nie przyznaje się punktów za pozostałe elementy.	0
	Egzaminator, klasyfikując wartość merytoryczną pracy na jeden z trzech poziomów (I–III), może ocenić ją wyłącznie na 12, 8 lub 4 punkty. Ostateczna liczba punktów uzyskanych przez zdającego jest zależna także od poziomu realizacji trzech pozostałych kryteriów, tj. poprawności merytorycznej, selekcji informacji oraz języka, stylu i kompozycji pracy. Za zrealizowanie danego kryterium na poziomie wyższym / niższym od poziomu wartości merytorycznej pracy, zdający uzyskuje jeden punkt więcej / mniej. Egzaminator może także ocenić pracę na 0 punktów.* *Źródło: Centralna Komisja Egzaminacyjna.		

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Giełda maturalna - serwis do nauki on-line

TWÓJ KOD DOSTĘPU

G192EE636

1. Zaloguj się na **gieldamaturalna.pl**
2. Wpisz swój kod
3. Odblokuj czasowy dostęp do bazy dodatkowych zadań i arkuszy (masz dostęp do 31.12.2019 r.)

Matura 2020
VADEMECUM I TESTY

Zestaw do powtórek
do wszystkich przedmiotów

PAKIETY -15% SPRAWDŹ

* Kod umożliwia dostęp do wszystkich materiałów zawartych w serwisie gieldamaturalna.pl do 31.12.2019 r.